

مدیر کل

جلال الدین الحسینی مؤید الاسلام
صاحب امتیاز روزنامه هفتگی
و یومیة (جبل المتین)
(عنوان مراسلات)
طهران خیابان لاله زار
نائب مدیر میرزا سید حسن کاشانی
دبیر ادارة اقا عیضیحی کاشانی
غیر از روزهای جمعه همه روز
طبع و توزیع میشود

یومیة

جبل المتین

۱۳۱۱

طهران

قیمت اشتراك سالیانہ

طهران ۴۰ قران
سایر بلاد داخله ۴۵ قران
روسیه و قفقاز ۱۰ منات
سایر ممالک خارجه ۳۰ فرانک
(قیمت يك نسخه)
در طهران صد دینار
سایر بلاد ایران سه شاهی است

قیمت اعلان مطری

دو قران است

روزنامه یومیة ملی آزاد سیاسی اخباری تجاری علمی ادبی مقالات عام المنفعه

بامضا قبول و در انتشارش اداره آزاد است

بنج شنبه ۱۷ شعبان المعظم ۱۳۲۵ هجری قمری و ۹ مهرماه جلالی ۸۲۹ و ۲۶ سپتمبر ۱۹۰۷ میلادی

(کتابچه اصلاحات از جانب وظیفه)

(مقدمه)

بعد از آنکه مرحوم مفطور امین الدوله طاب ثراه
بصدارت رسید کتابچه حاوی مطالب ذیل برای اونوشته
و ارسال گردید و البته الان هم نسخه آن در میان کاغذ
های انمرحوم موجود است چون اکثر آن مطالب بکار
امروزه بلکه آینده ما هم بر میخورد آراطبع میکنیم تا معلوم
شود که ایرانیهای غیرتمند خدمتگذار همیشه در فکر خیر
و صلاح مملکت بوده و کار میکردند و این رساله عین
همان کتابچه است که بمرحوم امین الدوله داده شده فقط
مطوری را که بعنوان اضافه درج میشود بر آن افزودیم
اصل کتابچه از اینقرار است

بمحضرت اشرف معروض میدارد این بنده
که سالیان دراز از عمر خود را در خارجه گذرانیده ام
اجازه میخواهم مطالب مختصره ذیل را که در ضمن مطالعه
های خود بخاطرم خطور کرده بلحاظ مبارک برسایم
بنده نگارنده شغل ورشته اعمال خویش را دوست میدارم
و مایلیم که تمام عمر از عالم بلیتیک دور باشم لکن بیعضی
جهات خود را مجبور میدارم که یک دفعه از سلسله و طریقه
خویش منحرف شوم و علت اینکه حالا اینمرا بضرای در
خدمت صدراعظم اعلیحضرت شاهنشاه میکنم اجمالا اینست
که همواره در خارجه و داخله از وضع تازه مملکت خود
که بحسب اتفاق از ابتدا تا انتهای آنرا دیده ام دلشک بوده
و هر چند آدمی نبودم که تحسرات ناشی از صرع یا خیالباقیهای
شاعرانه داشته باشم همیشه بجهت وطن تاغیب میخوردم
لکن همواره امید وار و مستعد بودم که خداوند از راه
مفضل بیرونشست بهتری باین مملکت عطا خواهد کرد

در عرض سال گذشته (سال اول سلطنت شاه مرحوم)
از آنچه دیدم و شنیدم یقین کردم که بنا بر لطف خدا
وند و مساعدت سلطنت جدید از برای ایران دوره خوش
پیش آمده و بنابر این فریضه خویش پنداشتم و خود را
در درگاه خداوند و بالنسبه بوطن و شاهنشاه و صدر
اعظم او مکلف دانستم که مطالب ذیل را که در ضمن
تاریخ خوانی استنباط کرده ام عرضه بدارم مگر در ترتیب
و انتظام ایران بتوانم خدمتی بکنم و یحتمل عرایض من
امروز مناسب حال این مملکت بنظر نیاید و مضحک نماید
بهر حال از روی صدق و خلوص نیت بعنوان عریضه
محرمانه بمحضرت اشرف عرض میشود که در
آن باب از رد و قبول هر طور میخواهند حکم بفرمایند
من تکلیف خود را درین دانستم که اقداماتی را که
بعقیده خودم اسباب قوت و سعادت مملکتی میشود که
مرا واجد امرا پرورانیده بتفصیل اظهار کنم اگر اشتباه
کرده ام امید عفو دارم و اگر خطا نرفتم و از روی
صحت عرضی کرده ام رجای واثق دارم آنچه را که قابل
قبول است اسما فرمایند و در موقع اجرا گذارند

در باب قشون

اولین اقدام بجهت اصلاح امور ایران مسئله
قشون و پلیس است قشون باید مختصر و مفید و از همه
جرت قابل حفظ نظم مملکت باعد و بتواند همه جا حقوق
صحیح و اوامر قدرت مر کزیه را مجری و مرعی
بدارد الحمد لله مملکت ایران بقدری وسعت دارد که
پنججاه برابر جمعیت حالیه در آن میگنجد و هر يك از
ولایات بزرگ آن در مساحت و محصولات طیبیه با اکثر
ممالک بزرگ اروپا برابر است و بنا برین دولت ایران

محتاج نیست بهیچیک از همسایها بجهت توسعه حدود خود حمله کند و امروز هم دیگر آن روزی نیست که ایران امید وار باشد بمرض همسایها بشود و نمی از این کار بهره اگر چه ممکن است بابتقا عده يك استنا فراردهیم یعنی شاید در زمانی بالنسبه فریب روز کاری بشود که دولت ایران اگر منظم و با قوت باشد از وقایعی که یکی دراز سرحداتش واقع شود انتفاعی حاصل میکند اما گذشته از يك جانب مخصوص دیگر احتمال نمیتوان داد که ایران در هیچ يك از حدود خود بتواند جنگ مفیدی بنماید پس دولت ایران بجهت محاربت مرضی قشون لازم ندارد حال به بینیم بهترین قشون تدافعی برای ایران کدام است الان بهترین قشون تدافعی ایران همان است که در زمان یونانیها و رومیها و اوایل صفویه و نادر شاه و ابتدای قاجاریه و هر وقتی که ایرانیها میتوانستند با دشمنان خود مقاومت کنند دارا بودند توضیح آنکه همه وقت حربه دفاع ایران سواران عشایری او بوده اند اگر اخبار خصوصی و سرگذشتهای گمانی را که در ایام قدیمه یا جدیده با ایران جنگ کرده اند بخوانید خواهید دید که همین نتیجه بدست میاید اکثر اوقات پیاده نظام ایران در میدان جنگ در مقابل اجانب چه در قدیم و چه درین اواخر مغلوب بود و از انطرف همیشه عساکر مرتب اروپا تیمان از دست سواران ایرانی زحمت دیده و خسته شده و بالاخره منزهم گردیده و درینجهان نمیخواهم رابرت نظامی بدهم اما میتوانم شاهد و بینه برای ادعای خود بیاورم که پیاده نظام ایرانی هیچوقت در جلوه دشمن کار نکرده و سواران بی نظام همیشه بجهت دفاع از هرگونه تعرض و حمله مؤثرترین حربهها بوده اند و چون این مسئله از روی تحقیقات تاریخی مسلم شد نتیجه واضح است یعنی اولاً باید سواران عشایری را تشویق کرد که زیاد و مسلح باشند تا نیاً بجهت تشکیل پیاده نظام پول زیاد نباید خرج کرد زیرا که از وجود ایشان فایده عاید دولت ایران نمیشود و منظور عمده و وزرای ما از تشکیل پیاده نظام باید این باشد که بعضی اغتشاشات سرحدی را رفع کند و ایلات سرکش را بر سر اطاعت نگاه دارد و هر وقت امنیت داخله طوری مختل شود که پالیس از عهده آن بر نیاید رفع مخصوصه را بنماید و بجهت این مقصود هم دولت ایران به لشکر فراوان محتاج نیست بیست الی سی هزار مره که بخوبی مسلح و مرتب باشند کفایت میکند علاوه بر این ترتیب سر باز گیری را طوری میتوان قرار داد چنانکه در انگلیس و اکثر دول اروپا معمول است که در وقت لزوم پادشاه قشون خیلی معتبری داشته باشد بدون اینکه در اوقات امنیت محتاج بنگاهمداری

جمعیت زیاد باشد مثلاً حالا سر باز از هر تالحد پاتا سن هشتاد و نود زیر اسلحه است این ترتیب را باید تغییر داد و بعد ها مدت خدمت سر باز را چند سال مینویسند قرار گذاشت مثلاً هفت سال یا ده سال و بعد از ده سال خدمت او را مرخص نمود که بر مترل خود برود و وظیفه مختصری بگیرد باین شرط که در وقت لزوم مثلاً اگر جنگی پیش بیاید مجبور باشد فوراً بر سر بازان سر خدمت ملحق شود باینظریق ممکن است که دولت بیست یا سی هزار لشکر بیشتر نگاه ندارد و هر هفت یا ده سال یکدسته سی هزار نفری ترتیب شده را مرخص کند که در وقت حاجت بکار دولت بخورند و در انگلیس هم همین ترتیب معمول است سر باز در مدت هفت یا ده سال خدمت خود تمام اوقات را مشغول اعمال نظامی نخواهد بود و تکالیف سر بازی هر روز چند ساعت بیشتر وقت لازم ندارد ما همی اوقات را میتوان در کار خانه های دولتی که ملحق بر سر باز خانه ها باشد صرفی یاد گرفتن صرفه و بیشه نماید و اینکار را هم در تمام ممالک میکنند و کمک بزری برای مخارج قشون میشود باین معنی که کفش و کلاه و لباس و نان و خوراک سر بازان را میتوان بتوسط خود سر بازان بتصرف قیمت فراهم کرد و از این گذشته کار خانه های چند از قبیل نجاری و بیل سازی و آهنگری و غیره میتوان در تردیکی سر باز خانه ها دایر کرد و سر بازان را در آنجا بکار وا داشت و در اینصورت هر سر بازی بعد از هفت یا ده سال خدمت آدمی است که هم در وقت جنگ میتواند خدمت بشاه بکند و هم صاحب صنعتی که میتواند منافع خود را از ممر صحیح تحصیل نماید و از این گذشته همان کاری که در ساعات فراغت از اعمال نظامی کرده تولید ثروتی میکند که کمک بمخارج قشون مینماید و صرفه دولت میشود پس اصلاحاتی که در امر قشون میتوان کرد از اینقرار است اولاً بقدر امکان سواران عشایر را تشویق و زیاد کنند تا نیا از عهده پیاده نظام بکاهدند و در خوبی و کار سازی آنها بکوهند یعنی لباس و اسلحه و جیره و مواجب آنها را بقاعده بدهند بطوری که در اندک مدتی بتوان آنها را بهر سمت لازم شود حرکت داد برای هر خدمتی که پیش میاید حاضر باشند ثالثاً مدت خدمت را کم کنند مثلاً هفت یا ده سال قرار دهند و بعد از آن وظیفه مختصری برای ایشان مقرر کنند و اینا پهلوی هر سر باز خانه کار خانه دایر نمایند و اگر همین اصلاحات مختصر انجام یابد تا چند سال دیگر قدرت دولت اعلیحضرت شاهنشاهی هر دلخه و خارجه ده برآبر میشود و گویا که اگر این کارها را بطور صحیح اقدام کنند اشکال زیادی هم در پیش نخواهد

باید لکن باید ملتت بود که ترتیبات جدیده حقوق
لدیسه وانباید بهم بزند یعنی بطات قوانین تازه نیاید
هیچ سربازی را از فوج خارج کرد کایتاً قوانین جدیده
برای آینده وضع میشود کایتکه با ترتیبات سابقه خدمت
کرده اند باید باقی مدت خدمت باز بهمان ترتیت که با
ایشان رفتار میشد بشود لکن اگر کسی بگویند بعدها
شرایط دخول در خدمت اینست حق شکایت نخواهد داشت
(بقیه دارد)

خلاصه مذاکرات مجلس دار الشوری

(۳ هتبه ۱۵ شهر شعبان)

جناب رئیس اظهار داشتند اقداماتی که در باب
عالی شده از طرفی سفارت کبری انگلیس و روس هر
دو بوده است و از پیش هم سفیر انگلیس اقدامی کرده
بودند و در باب سوارهای هندی هم اظهار داشتند که
بعد همان سوارهایی که در فونسل خنثا هستند برای
محافظت تبدیل و عوض میشوند موجب انصراف حواس
نشود مذاکره شد که خوبست قدری از قانون اساسی
خوانده شود جناب رئیس اظهار داشتند که امروز برای
ختم عمل کرمانشاهیان مذاکره شود و چون روز عید
است انجمنها و عاگردان مدارس می آیند بعد از ختم
این مسئله برای پذیرائی آنها در عمارت تحتانی حاضر
هزیم در خصوص کرمانشاهیان مذاکرات زیاد بیان آمد
هر کسی اظهار عقیده خود را با بیانی ساده و واضح نموده
جمعی شاهزاده حاجی سیف الدوله را مقصر دانستند
بعضی گفتند باید در عدلیه رسیدگی شود جمعی تحقیق
و رسیدگی را بجناب ظهیر الدوله در کرمانشاه محول
داشتند بعضی اظهار داشتند که چون او حاکم بود و
حاکم ضامن امنیت رعایاست باید از عهده برآید گفته شد
این مطلب صحیح است و حکم کلی است باید بعد بطور قانون
از مجلس بگذرد علاج فوری نیست)

بالاخره بعد از مذاکرات زیاد علاج فوری برای
حضرات متظلمین در اینجا قرار بر این شد که حاجی
سیف الدوله پنج هزار تومان بدهد برای مخارج آمدن
و رفتن و قروض این اشخاص و اینها با دو نفر مأمور
از طرفی وزارت عدلیه و دو نفر از طرفی مجلس مقدسی
با دو نفر از طرفی وزارت داخله بروند در کرمانشاه با
ظلمات حکومت و انجمن رسیدگی و تحقیق کامل بنمایند
هرگاه حاجی سیف الدوله مقصر بود و بیش از این باید
بدهد که آن باقی هم از او گرفته شود و هرگاه او مقصر
نیود اشخاصی که مقصر بودند در این کار مظلوم کرده
اموال و اثار آنها گرفته و صاحبان مسترد داشته پول

شاهزاده را هم رد کند و مرتکبین این عمل هم بسجازات
مقرر برسد (مجلس ختم شد)

(پل آجی وقف است)

مرحوم مظفر حاجی سید حسین تبریزی برای
عبور و مرور مسلمانان در کنار تبریز پل بسیار معتبری
که پل آجی معروف است ساخته و وقف نامه انرا بروی
سنگ کتده و در بالای همان پل نصب کردند چون این خط
را که مفتی سرحد جلدای روس میشود کمپانی روسی
از دولت ایران امتیاز گرفته که شوهه نماید و در عوض
حق العبوری از عابرین بگیرد کمپانی مزبور برای صرفه
حال خود این پل را که قدری خرابی داشت تعمیر نموده
و در مقدمات تصرفی بود و زنه واقف جنت مکان چنان
تصور کردند که مفاخر الدوله کار پرداز سابق تبریز
این پل را بکمپانی مزبور فروخته و کمپانی بعنوان مالکیت
تصرفی خواهد نمود لذا محض حقوق واقف مرحوم و
حفظ حقوق وطنی در مقام مدافعه برآمده میرزا حسینخان
پسر جناب رکن المداله که نواده مرحوم واقف است عریضه
در اینخصوص مجلس مقدس شوری ملی شیدالله ارکانه
عرض واز مداخله کمپانی روس در پل و قلی شکایت کرده
و هم از مفاخر الدوله که پل را فروخته تشکی نموده رفع
مداخله روسان را از پل که وقف عام است استدعاء کرده بود
مجلس مقدس نیز که وظیفه اش حفظ اینگونه حقوق
ملی است جداً در صدد برآمده از وزارت امور خارجه
تحقیق واقعه را که آیا پل فروخته شده یا خیر و بچه
سند کمپانی مداخله میکند فرمودند وزارت خارجه سخت
در صدد برآمده از مفاخر الدوله باز خواست شد ید
نمودند که بچه عنوان چنین معامله کرده و پلیرا که
دیگری وقف کرده است فروخته اید؟ مفاخر الدوله انکار
صرف و تیری محض نموده اظهار داشت که هرگز
من چنین خلافتی را مرتکب نشده ام و هر کس چنین
لسبتی بمن بدهد از راه عرض و عناد است و اگر من
فروخته باشم لابد سندی داده ام و در دست کمپانی
باید باشد رسیدگی کنید که چنین سندی از من اگر
دارند اظهار کنند و الا هرگاه آنها بزور و ناحق
تصرفی کرده اند بمن چه ربط دارد؟ مجدد وزارت
خارجه از سفارت روس استعلام نمودند که اگر کمپانی
هما این پل را خریده اند اولاً نوشته خود را ارائه بدهند
و ثانیاً ملک وقف قابل خرید و فروش نیست و اگر
نوشته هم ندارند چرا در پل مزبور تصرف میکنند
سفارت روس که در جواب حرفی حاصلی نداشت جواب
داد که ابتدا پل مزبور را کمپانی خریده و هیچ نوع تصرفی
هم نکرده و نخواهد کرد فقط تعمیری از او کردند که

خراب نشود و ورثه واقف هم باید مستون باشند که پل را تعمیر نموده نگذارند منهدم گردد —

معلوم شد که حاجی ملاخالدوله مرتکب چنین خیانتی شده و ابدأ پل را تخریب کرده است لکن کمیابی خیال اینکه شاید بتدریج بتواند او را متصرفی بشود یک نوع مداخله کرده حالا که زمین را سخت دید پارکنار کشیده و از خیال تصرف متصرفی هدم است بلی در کلیه امور عادت بر اینستکه هر همسایه در ملک همسایه اش نفوذ و مداخله میکند اگر صاحب ملک هوشیار است و داد و میداد کرده در صدد ممانعت بر میآید معذرت خواسته نخلیه میکند و اگر صاحب ملک را لایالی و غافل دید قدم قدم پیش میآید تا تمام ملک او را تصاحب کرده بیچاره را آواره میسازد —

اکنون محضر اطمینان عموم سواد مرسله را که سفارت روس در جواب وزارت خارجه نوشته درج میکنیم و هو هذا (بقیه دارد)

(خلاصه مذاکرات انجمن بلدی مرکزی)

یوم شنبه دوازدهم شهر شعبان المعظم انجمن بلدی مرکزی بواسطه مراتب مسطوره در مذاکرات یوم شنبه ماضیه تحلیل بوده و هیئت وکلای محترم در مجلس غیر رسمی حضور داشته بظهار کمورت از مراعات نمودن شاهزاده مؤیدالدوله حکمران حالیه طهران اقدامات انجمن بلدی را در جواب رفته تبریکی که انجمن بعنوان ایشان اظهار داشته بود نمودند و بدین واسطه از رفتن اظهار تبریک مسخ عزیزت از برای وکلای محترم حاصل شده لایحه در این باب بایشان اظهار داشتند لایحه هم از طرف انجمن اصناف قرائت شد که مشتمل بود بر این که انجمن محترم اصناف در این توهینی که بوکلای محترم وارد شده خود را شریک دانسته مجادله مجازات نایب هادیبخان را خواستاریم عموم وکلا بعد از قرائت اظهار امتنان نموده متشکر شدند و گفتند که از مجازات این شخص نخواهیم گذشت بعد از مذاکرات بتصویب رئیس انجمن و سایر وکلا اوجه و تالیفات علامت انجمن را حرکت داده حاضرین از اعضای انجمن محترم با جانب رئیس بیرون تشریف آورده جناب صدرالاشرفی و جناب مؤیدالسادات و جناب حاجی قوامالحکما و جناب میرزاسیدمحمدصادق که از سلسله جلیله سادات و اعضای انجمن محترم میباشد لوحه و تالمورا در بالای درب انجمن نصب نموده جناب لواءالدوله خطابه بلیه انشاء نموده خوانند که عینا درج میشود

(بسم الله الرحمن الرحيم)

بمنازات بیتائی ذات مقدسی حضرت مالک الملکی است جسکه هر شهر و بلاد را محل آسایش و مکان نشوونمای

بنده کالتی قرارداد داده که در آن محل اجتماع نموده بوسیله اتحاد و اتفاق رفع حواریج و دفع موانع و تکمیل نواقص خود را نموده صالح و طالح متاع خویش را نمایانده خوبا زبند زشت از زیبا تمیز داده عود تعالی خانه العزیز و درود غیره بود بر رسول اکرم و پیغمبر مکرم و اهل بیت ظاهر بنش ارزانی بود که از طرف حضرت حق جل شاه بنده کارا بشکایف علیکم بسواد الاعظم مکلف فرموده اند که بسواد اعظم اسلامیت داخل شده حقوق و حدود هر یک از افراد ناس معین شود

و چون در تمام عالم مدار زندگانی اهل هر شهر و بلدی وابسته بتنظیف و تنظیم بوده که بدین دو امر امر معاشیه ساکنین آن منظم و حفظ الصحه آن مرتب میشد درین صورت فریضه ذمه اهل هر شهر و بلد است که اشخاص کافی عالم ازین خود بوکالت انتخاب نموده که دو امر مسطور را اراده نمایند و در هر شهر و بلدی که انجمن محترم مشوره مشوره بلدی و اداره جلیله ان نباشد حقوق اهالی آن شهر و بلد معین و مشخص نخواهد شد نظر باین مراتب از طرف مجلس مقدس دار الشوری کبری ملی ادام الله بقاءه چنین مصلحت دیده شد که درین سواد اعظم که مرکز مملکت ایران است حسب الامر جهاد نمطاع مبارک اعلیحضرت اقدس هاهنشاهی خلد الله ملکه و تصویب حضرات حجج الاسلام و علمای اعلام کتر الله امثالهم اهالی آن با کثرت آراء جمعی را ازین خود بوکالت منتخب نموده که ایشانرا از هر جهت آسوده نمایند

(اعلان)

د کتر استپاتیان حکیم مخصوص دندانسازی اعلیحضرت همایونی در خیابان علاء الدوله رو بروی خانه امیر نظام کارخانه دندانسازی خیلی ممتاز و مکمل باز نموده و قبول می نمایند جور ناخوشیهای دندان را معالجه نمایند بطرز بسیار امریکائی و هر روز صبح از ساعت هشت الی دوازده فرنگی و بعد از ظهر از ساعت دو الی شش فرنگی در محل معروض برای رجوع کنندگان حاضر است

(اعلان)

چون قرآن باعجه سرای در ایران فراوان شد و مشهور به بی غلطی و دلپذیری آقا میرزا حسن اخضر بانهایت دقت غلط گیری کرده و بطبع رسانیده بطوریکه غلطنامه را در پهلوی قرآن وصل کنند نادیده محتاج بتراشیدن و قلم در خط بردن نباشد لهذا بر هر کس که از آن قرآن خریده یا بخرد لازم است بکنسخه از این غلطنامه بجهت تصحیح قرآن خود ذاعنه باشند محل فروش در کتابخانه شرافت و قیامت دانده سه هاشمی است

(حسن الحسینی الکاشانی)